

БЕЛАРУСЬ

ГАЗЕТА ўзнагароджана ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР

30 лістапада
1995 года
чацвер

№17 (1734)

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА
ОРДЭНА
ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА
СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА
УНІВЕРСІТЭТА

УНІВЕРСІТЭТ

Чалавек першай паласы

“Сёння наш універсітэт трымаецца на энтузіястах”

Наш суразмоўца — Анатоль Ізотаўіч Зелянкоў, доктар філасофскіх навук, прафесар, прарэктар па вучэбнай рабоце, загадчык кафедры філасофіі і метадалогіі навукі, кіраўнік лабараторыі сацыяльна-экалагічных даследаванняў. Нядаўна ён быў узнагароджаны прэміяй імя У.І.Пічэты за цыкл работ па філасофіі і метадалогіі навукі.

— Анатоль Ізотаўіч, скажыце, калі ласка, якое значэнне для Вас, філосафа ўжо, можна сказаць, з сусветным імем, мае прэмія нашага ўніверсітэта?

— Я, шчыра кажучы, не збіраўся ўдзельнічаць у конкурсе да апошняга моманту, але так склаліся абставіны, што калегі настойліва парэкамендавалі прыняць у гэтым удзел. Канешне, грашовое ўзнагароджанне ў 30 мінімальна-ных заробкаў носіць сімвалічны характар. Але для мяне значэнне прэміі імя У.І.Пічэты перш за ўсё ў тым, што было вельмі прыемна: мае калегі, універсітэцкія навукоўцы, думка якіх для мяне мае вялікую значнасць, ацанілі маю сціпую працу. Тым больш, мне прыемна і тое, што высокая камісія аддала перавагу менавіта класічнай праблематыцы. Я ўжо 9 гадоў маю гонар кіраваць кафедрай філасофіі і метадалогіі навукі, і гэтая праблематыка для нашай кафедры — цэнтральная.

— Канешне, раскажыце пра ўсе філасофскія працы за час Вашай навуковай дзейнасці немагчыма. Але, усё ж,

хацелася б ведаць пра асноўныя, што былі вылучаны на конкурс...

— Усяго ў мяне надрукавана больш за 100 прац. Значная частка іх — гэта працы па філасофіі і метадалогіі навукі. Гэтая праблематыка цікавіла мяне, па сутнасці, з самага пачатку майёй дзейнасці як навуковага работніка. Гэтай тэме прысвячаліся і кандыдацкая, і доктарская дысертацыі. Непасрэдна на конкурс быў прадстаўлены цыкл з 16 навуковых прац за апошнія 10 год.

Адна з іх — персанальная манаграфія, другая — таксама манаграфія, дзе я быў рэдактарам-укладальнікам. Астатнія — раздзелы ў кнігах, артыкулы і г.д. Усе працы былі аб'яднаныя адной праблематыкай — філасофія і метадалогія навукі. Калі казаць канкрэтна аб пытаннях, якія там разглядаліся, то можна вылучыць чатыры тыпы праблем. Першы накірунак быў звязаны з аналізам вельмі важнай для метадалогіі праблемы пераемнасці ў развіцці навуковага пазнання. Гэтая праблема была цэнтральнай у майёй доктарскай дысертацыі і актыўна абмяркоўвалася ў спецыяльнай мета-

далагічнай літаратуры, не столькі, магчыма, у нас, колькі за мяжой, асабліва ў англамоўных краінах — перш за ўсё ў ЗША. Я кантактаваў з супераўтарытэтнымі людзьмі ў гэтай галіне. У мяне нават ёсць ліст ад Лары Лаўдана. Гэта сапраўды сусветная слаўтасць. Вось гэта першы блок праблем, які звязаны, уласна, з акадэмічнай праблематыкай метадалогіі і філасофіі навукі.

Другі блок прысвечаны аналізу пытанняў структуры і развіцця экалогіі як навукі. Гэта ўжо прыкладны аспект. У мяне ёсць кніга, прысвечаная праблемам рэканструкцыі ў стаўленні і развіцці экалогіі як навуковай дысцыпліны.

Трэці накірунак непасрэдна звязаны з дзейнасцю лабараторыі сацыяльна-экалагічных даследаванняў пры нашай кафедры. Мы правялі вялікі цыкл работ, звязаных з пытаннямі рэабілітацыі насельніцтва ў сацыяльна-псіхалагічным аспекце. Нас цікавілі менавіта тыя людзі, якія падпалі пад постчарнобыльскі сіндром.

І чацвёрты блок пытанняў — аб метадалогіі сацыяльна-гуманітарнай адукацыі. Гэта больш ужо звязана непасрэдна з майёй

работай як прарэктара. Паколькі я курырую сацыяльна-гуманітарную адукацыю ва ўніверсітэце, у мяне ёсць спробы прыкладзі гэтыя схемы, метадалагічныя стандарты, імператывы, прынцыпы, якія напрацоўваліся на акадэмічным матэрыяле, да розных формаў сацыяльных тэхналогій, да розных сфераў дзейнасці, каб паказаць іх рацыянальнасць, іх рэальны статус.

— Анатоль Ізотаўіч, у складзе дэлегацыі нашага ўніверсітэта не так даўно Вы пабывалі за мяжой Беларусі...

— Амаль два тыдні мы знаёміліся з вопытам працы шэрагу ўніверсітэтаў Францыі і Бельгіі. Для нас арганізавалі вельмі зладжаную праграму. Магутныя порцыі інфармацыі. Адтуль мы прывезлі кнігі і розных інфармацыйных матэрыялаў больш за 20 кілаграмаў. А больш за ўсё ўразілі сучасныя інвацыйныя тэхналогіі адукацыі. Я, натуральна, цікавіўся гуманітарнай адукацыяй. Сустрэкаўся з прафесарам Ле Клерам, які спецыяльна займаецца сучаснымі метадалогіямі навучання. У Ам'ене мы прымалі ўдзел у канферэнцыі “Дні навукі”. Прадстаўлялі наш універсітэт. Вельмі шмат цікавага і карыснага даведлася адносна ўкаранення вынікаў універсітэцкай навукі ў практыку.

Там па-іншаму арганізаваны навучальны працэс. На аднаго прафесара прыпадае 100 студэнтаў у той час, як у нас — 8. І мы ўсё адно гаворым, што гэта шмат. Ва ўніверсітэце там на першы ўзровень адукацыі могуць запісацца амаль усе ахвотныя. Але зусім іншыя падыходы: прымушаць нічо не будзе. Аднак студэнтаў не пакідаюць на волю лёсу, а навукаюць вучыцца. У нас жа — метадалогія нейкага сярэднявечча, калі сядзяць студэнты ў аўдыторыі, прыходзіць выкладчык і дыктуе лекцыю. А студэнт занатоўвае па пунктах. І потым, на экзамене, у лепшым выпадку вяртае ў нейкай ступені перайначаную версію канспекта.

Канешне, там зусім

іншая інфраструктура арганізацыі працы, добрае абсталяванне і гэтак далей. Студэнты не губляюць часу дарма. На занятках яны вучацца вырашаць варыянтныя задачы творчага тыпу. Сапраўды, чалавек увесь час павінен вырашаць якія-небудзь праблемы. І тут ён навучаецца іх тыпалагізаваць, фармуляваць канкрэтную праблемную сітуацыю, шукаць нейкія падыходы для яе вырашэння. Па сутнасці, патрэбна гэта. Там не навучаюць якому-небудзь прадмету, які неабходна вызубрыць, здаць і забыць. Сапраўды, зараз столькі інфармацыі. І калі пайсці па экстрэнсіўнаму шляху, то гэта не прынясе ніякай карысці, бо зусім немагчыма ўсё ведаць і ўсё памятаць. А там навучаюць шукаць і браць такую інфармацыю, якая патрэбна табе. Нават ёсць магчымаць увайсці ў базу даных, напрыклад, бібліятэкі амерыканскага Кангрэса альбо Брытанскага музея. Нам такое пакуль не даступна. І калі паглядзець на ўсё гэта, то, на жаль, узнікае ўражанне, што мы адсталі амаль на заўсёды.

Але рабіць штосьці трэба. Вельмі ўразілі мяне новыя метадыкі, новыя формы работы. У нас таксама ўсё гэта, у прынцыпе, можна наладзіць. Проста неабходна гэтым займацца, распрацоўваць такога кшталту задачы, зусім пайншаму арганізаваць і працэс навучання...

— Безумоўна, сістэма адукацыі — гэта не толькі інвацыйныя тэхналогіі, новыя метадыкі, іншыя прынцыпы арганізацыі навучальнага працэсу...

— Калі мы хочам сёння выйсці з гэтага крызісу, неабходныя значныя інвестыцыі ў адукацыю. Для Беларусі іншага выйсця няма. Сапраўды, калі прафесар атрымлівае за сваю працу менш за сярэднюю зарплату на рэспубліцы, пра што тады можна гаварыць!..

— Анатоль Ізотаўіч, а што Вы можаце сказаць пра ўзровень адукацыйнасці нашых студэнтаў і

замежных?

— Я меў магчымасць сустракацца са многімі студэнтамі. І вельмі ўважліва імкнуўся пранікнуць у прычыны такога цікавага, незразумелага парадоксу: на першых, другіх узроўнях універсітэта нашы студэнты выглядаюць на некалькі парадкаў вышэй, чым іх замежныя ровеснікі, — яны лепш падрыхтаваныя, больш адукаваныя ў агульным сэнсе, ведаюць гісторыю, літаратуру, асновы прыродазнаўчых ведаў. Але калі мы выходзім на ўзровень, скажам, доктара, а тым больш на ўзровень функцыянуючых навукоўцаў, мы не дасягаем такіх поспехаў, як навукоўцы, напрыклад, ЗША. Сапраўды, Нобелеўскіх лаўрэатаў больш за ўсё менавіта з гэтай краіны. Канешне, тут шмат розных нюансаў: можа быць і лабіраванне, і пратэжыянізм, — але гэта, гадзіцца, і аб'ектыўна. Можна яшчэ знайсці тлумачэнне: лепшая прыборная база, абсталяванне ў прыродазнаўчых навуках, але ж і з гуманітарнымі — аналагічнае становішча. Там сапраўды ідзе жорсткае селекцыя. Уся сістэма адукацыі накіраваная на пэўны канчатковы вынік, і ён, як правіла, атрымліваецца вышэйшым, чым у нас.

Напрыклад, калі я паўгода чытаў лекцыі ў ЗША амерыканскім студэнтам, многія з іх уразілі мяне не тое што наўнасцю, а проста нейкім прымітывізмам. Асноўныя каштоўнасці ў іх — здароўе, знешні выгляд, фізічныя данныя, потым — грошы, кар'ера. Гэта, безумоўна, цудоўна. Але здаецца, што ўсё астатняе для большасці з іх адыходзіць на перыферыю свядомаці.

— Анатоль Ізотаўіч, Вы ўгадалі пра лекцыі ў ЗША...

— Так, з таго часу ўжо прайшло пяць гадоў. Я атрымаў даволі прэстыжны грант Фулбрайта, які фінансаваў амерыканскі ўрад. І чытаў я 36-гадзін-

(Працяг на ст.2)

“Сённяя наш універсітэт трымаецца на энтузіястах”

(Пачатак на ст. 1)
на курс “Філасофія навукі і сацыяльнай каштоўнасці”. Прафесар філасофіі з СССР для амерыканцаў уяўляўся такім дзедам 60-70 гадоў, Маркс, Энгельс, Ленін. А тут атрымалася трошку іначай. Таму цікавасць была вельмі вялікая. Я наведваў 17 універсітэтаў у розных гарадах гэтай краіны. У мяне да сёння захаваліся цудоўныя ўражанні аб гэтых візітах і цёплым прыёме, які мне паўсюль аказвалі.

— **Анатоль Ізотаў, як Вы мяркуеце, што неабходна змяніць ва універсітэце, каб палепшыць становішча?**

— Канешне, змяніць неабходна шмат. Перш за

ўсё трэба радыкальна пераінтэграваць працэс працы выкладчыкаў са студэнтамі. Мы адразу сутыкаемся з рэчамі базавымі. І я думаю, што сённяя наш універсітэт трымаецца на энтузіястах, працуюць людзі, якія без універсітэта сябе ўжо не ўсведамляюць. Я рызыкну і сябе аднесці да гэтай катэгорыі. Амаль 30 год я звязаны з універсітэтам. Хаця, канешне, варыянты кудысьці пайсці былі, і яны з’яўляюцца час ад часу. Там, магчыма, больш выгодна, і заробак вышэйшы. Але для гэтага, як мне падаецца, трэба пераступіць цераз сябе. Перажываеш некалькі гадоў і хочаш, каб наш універсітэт быў сапраўды па-за канкурэн-

цыяй, як і раней. Я не скажу, што зараз мы ніжэй за іншыя ВНУ, але па некаторых паказчыках мы, на жаль, губляем свае пазіцыі.

Неабходна па-новаму падыходзіць да статусу прафесара ва універсітэце, выкладчыка, зарыентавацца на новыя формы навучальнага працэсу. Аднак адразу паўстае праблема камп’ютэрнай базы, асабліва для гуманітарных факультэтаў. Але трэба рухацца і рабіць першыя крокі. Мы губляем час, рытм. Гэта вельмі небяспечна. Неабходна інтэнсіўна зараз асвойваць сучасныя падыходы і формы арганізацыі інфраструктуры універсітэта. І самае важнае — гэта тэхналогіі дзейнасці ва ўсіх сферах: а-

рганізацыі навучальных даследаванняў, і навучальнага працэсу. Зараз мы вымушаныя (і гэта не ад добрага жыцця) у асноўным усе сілы, энергію накіроўваць на тое, каб дастаць грошы, цяпло, газ, святло і г.д. Але так універсітэт можна зусім ператварыць у нейкую кантору. Таму асноўная задача сёння, пры ўсіх цяжкасцях, — утрымацца на ўзроўні высокіх акадэмічных, універсітэцкіх стандартаў. Наш універсітэт павінен застацца класічным не фармальна, а па сутнасці.

Матэрыял падрыхтавала Таццяна Казак

Інфармацыйная база “PASCAL” у бібліятэцы Белдзяржуніверсітэта

Як мы ўжо паведамылі вам у мінулых нумарах нашай газеты, у жніўні 1995 года бібліятэка БДУ атрымала ў рамках міжнароднай праграмы “TEMPUS” базу даных на CD-ROM дысках “PASCAL” і абсталяванне для карыстання ёй. Многія навукоўцы і спецыялісты, а таксама выкладчыкі, аспіранты і студэнты БДУ і іншых ВНУ ўжо паспелі як след ацаніць гэтую навінку. Калі ж вы чуеце пра гэта ўпершыню, то наступная інфармацыя — для вас.

База даных “PASCAL” — выдатная дапамога для ўсіх, хто займаецца навуковай дзейнасцю. Яна адлюстроўвае дасягненні сусветнай навукі і тэхнікі ў галіне прыродазнаўчых навук (фізікі, хіміі, біялогіі), а таксама прыкладных навук, сельскай гаспадаркі, медыцыны.

База даных “PASCAL” створана ў інстытуце навукі і тэхналогіі INIST (Францыя). Гэта адзін з буйнейшых міжнародных інфармацыйных цэнтраў, які на сённяшні дзень мае ў сваіх фондах больш за 25500 перыядычных выданняў з усяго свету па ўсіх галінах навукі і тэхнікі, 36000 навуковых дакладаў французскіх прыватных і дзяржаўных фірм і арганізацый, 47000 справаздач НДР, 6300 дысертацый навукоўцаў Францыі. Больш таго, INIST мае доступ да баз даных еўрапейскай навуковай літаратуры. Базу даных INISTа выкарыстоўваюць навукоўцы і спецыялісты многіх краін свету, а з нядаўняга часу і нашай краіны.

Храналагічная база ўключае інфармацыю, якая паступіла ў INIST з 1987 па сакавік 1995 года, прычым штогадова мяркуецца яе папаўненне новымі дыскамі.

Уся інфармацыя ў базе даных “PASCAL” прадстаўленая на англій-

скай, французскай, іспанскай мовах, а звесткі па металургіі — на нямецкай. Кожны бібліяграфічны запіс апроч звестак аб аўтары, назве і крыніцы ўтрымлівае адрас першага аўтара, назву краіны, горада, арганізацыі, а таксама анатацыю і спіс ключавых слоў. Па ключавых словах, якія ўтрымліваюцца ў назве дакумента ці анатацыі, вы знойдзеце ўсю неабходную інфармацыю. Пошук можа адбывацца і па іншых параметрах: мове, аўтару, тыпу дакумента, крыніцы і г.д., — прычым як паасобку, так і па ўсіх параметрах адначасова. Гэта вельмі зручна. У рамках тэматычнага пошуку запыт па жаданню можна пашырыць, звучыць ці ўвесці абмежаванні.

Адзначым, што такая сістэма не толькі зручная, але і даволі простая. Адзінае, што вам неабходна, — гэта веданне замежных моў. Каманды падказкі даюцца на французскай і англійскай мовах. Артыкулы і кнігі рускіх аўтараў даюцца ў лацінскім алфавіце.

Абсталяванне складаецца з сістэмнага блока камп’ютэра, стойкі дыскаводаў CD-ROM, дысплея, лазернага прынтэра. Пакуль з базай даных можна працаваць толькі ў бібліятэцы, але вельмі хутка зачыста сімвалічную плату вы зможаце не толькі раздрукаваць тую ці іншую інфармацыю на прынтэры, але і скідаваць яе на сваю дыскету.

Запрашаем навукоўцаў, спецыялістаў, навуковых супрацоўнікаў, аспірантаў і студэнтаў, якія займаюцца навуковай дзейнасцю, азнаёміцца з базай даных “PASCAL”. Тут вы не толькі знойдзеце масу карыснай для сябе інфармацыі, але і эканоміце цэлыя гады каштоўнага часу.

Вольга Хадарэнка

Афіцыйна

Палажэнне аб парадку засялення ў інтэрнаты універсітэта замежных грамадзян і аплаты за пражыванне

У мэтах паляпшэння арганізацыі засялення замежных грамадзян устанавіваецца наступны парадак афармлення пражывання ў інтэрнаты Белдзяржуніверсітэта:

I. Для замежных навучэнцаў Белдзяржуніверсітэта:

1. Пасяленне ў інтэрнат універсітэта адбываецца па падставе накіравання, якое выдаецца:

- для студэнтаў — дэканатамі факультэтаў,
- для аспірантаў — аддзелаў аспірантуры,
- для стажораў — упраўленням па міжнародных сувязях.

2. Выдадзенае накіраванне з’яўляецца падставой для заключэння Дадатковага кантракта аб прадастаўленні замежнаму навучэнцу жылплошчы ў інтэрнаце, які заключаецца паміж замежным навучэнцам і рэктарам БДУ.

3. У кантракце, які афармляецца дырэкцыяй студэнцкага гарадка, агаворваюцца выдзяляемая плошча, кошт, тэрміны аплаты, выдзяленне дадатковай жылплошчы, сумеснае пражыванне сваякоў, абавязкі бакоў.

4. Дадатковы кантракт падпісваецца рэктарам (прарэктарам) універсітэта, візіруецца ва ўпраўленні па міжнародных сувязях і з’яўляецца падставой для ўнясення замежным навучэнцам аплаты ў бухгалтэрыю універсітэта.

5. Накіраванне, кантракт і квітанцыя аб аплаце, якія з’яўляюцца падставой для выдачы ордэра на засяленне на адзін навучальны год, у абавязковым парадку рэ-

гіструюцца і захоўваюцца ў дырэкцыі студэнцкага гарадка.

6. Адрывы талон ордэра на засяленне захоўваецца ў каманданта інтэрната і рэгіструецца ў спецыяльным журнале ўстаноўленай формы.

7. Пры засяленні загадчык інтэрната (камандант) афармляе ўліковую картку замежнага навучэнца. Загадчык інтэрната разам з пашпартыстам студэнцкага гарадка штомесяц праводзіць праверку пражывання замежнага навучэнца паводле выдадзенага ордэра. Вынікі праверкі заносзяцца ва ўліковую картку замежнага навучэнца за подпісамі асобаў, якія праводзілі кантроль. Інфармацыю па выніках праверкі па ўсіх інтэрнатах Белдзяржуніверсітэта ў пісьмовай форме пашпартыст студэнцкага гарадка накіроўвае ва ўпраўленне па міжнародных сувязях.

8. У выпадках парушэнняў пашпартнага рэжыму (пражывання без прапіскі і ордэра, непражывання па месцы прапіскі ў інтэрнаце, пражывання з пратэрмінаванай прапіскай) пашпартыст аператыўна ў пісьмовай форме інфармуе ўпраўленне па міжнародных сувязях.

II. Для замежных спецыялістаў:

1. Падставой для часовага прадастаўлення жылплошчы ў філіяле інтэрната № 9 і інтэрната № 8 з’яўляецца пісьмовая заява факультэтаў, аддзелаў, кафедраў, падраздзяленняў Белдзяржуніверсітэта, а таксама іншых арганізацый з рэзалюцыяй рэктара (прарэктара). У рэзалюцыі ўказваюцца тэрміны пражывання, умовы аплаты.

2. Заява ў абавязковым парадку візіруецца ва ўпраўленні па міжнародных сувязях.

3. Пісьмовая заява з адпаведнай рэзалюцыяй рэгіструецца ў спецыяльным журнале, які знаходзіцца ў каманданта філіяла інтэрната № 9.

4. На каманданта філіяла інтэрната № 9 дырэкцыю студэнцкага гарадка ўскладаюцца абавязкі арганізацыі аплаты за пражыванне і кантроль за яе своечасовасцю, кантроль за рэгістрацыяй замежных спецыялістаў у ABIP ва ўстаноўленым парадку.

Кошт пражывання складае:

У філіяле інтэрната № 9 Белдзяржуніверсітэта (вул.К.Маркса, 22)

1. для замежных грамадзян, якія прыбылі ў г.Мінск па лініі іншых ведамстваў:

- ложка-месца ў пакоі — 10 долараў ЗША за суткі,
- аднапакаёвая кватэра — 20 долараў ЗША за суткі,
- двухпакаёвая кватэра — 30 долараў ЗША за суткі,
- трохпакаёвая кватэра — 45 долараў ЗША за суткі;
- 2. для спецыялістаў, якія прыбылі па запрашэнню універсітэта для выканання сумесных праграм за свой кошт:

- ложка-месца ў пакоі — 5 долараў ЗША за суткі,
- аднапакаёвая кватэра — 10 долараў ЗША за суткі,
- двухпакаёвая кватэра — 20 долараў ЗША за суткі,
- трохпакаёвая кватэра — 30 долараў ЗША за суткі;
- 3. спецыялісты, запрошаныя ў Белдзяржуніверсітэт за кошт рэктарата зася-

ляюцца ў інтэрнаты бясплатна.

У студэнцкіх інтэрнатах:

1. замежныя навучэнцы (студэнты, аспіранты і стажоры), якія навучаюцца ў Белдзяржуніверсітэце па накіраванні Міністэрства адукацыі і навукі або кантрактах, аплочваюць ложка-месца ў інтэрнаце па нормах, вызначаных для навучэнцаў-грамадзян Рэспублікі Беларусь. Замежны навучэнец можа быць вызвалены ад аплаты за інтэрнат, калі гэта агаворана ў кантракце або адпаведных міжвузаўскіх ці міждзяржаўных пагадненнях. Рашэнне аб вызваленні ад аплаты адлюстроўваецца ў рэзалюцыі начальніка ўпраўлення па міжнародных сувязях на накіраванні на засяленне і ў дадатковым кантракце.

2. замежныя навучэнцы, якія заключылі кантракт на навучанне ў Белдзяржуніверсітэце з кампенсацыяй да 400 долараў ЗША ў год, аплочваюць ложка-месца ў інтэрнаце ў суме 20 долараў ЗША ў месяц.

3. для сем’яў замежных навучэнцаў:

- дадатковае ложка-месца — 20 долараў ЗША ў месяц,
- пакой — 40 долараў ЗША ў месяц.

4. замежныя аспіранты і студэнты завочнай формы навучання:

- дадатковае ложка-месца — 20 долараў ЗША ў месяц,
- пакой — 40 долараў ЗША ў месяц.

III. Аплата за пражыванне адбываецца як у замежнай валюце, так і ў беларускай (па курсу Нацыянальнага банка Беларусі).

Пра суседзяў

Гэтай вясной, у канцы красавіка, у Беларусь з’явіўся студэнтаў-архітэктараў і іх выкладчыкаў з усёй Еўропы, прысвечанай удзел у тыднёвай акцыі “Сховішча”, прысвечанай гадавіне Чарнобыльскай катастрофы. Акцыя арганізаваная для прыцягнення ўвагі міжнароднай грамадскасці да праблемаў навакольнага асяроддзя і, у прыватнасці, радыяцыйнай бяспекі. Катастрофа і архітэктара, архітэктара як стваральнік асяроддзя і ладу жыцця — такія пытанні будуць стаяць перад удзельнікамі. Арганізатарам акцыі з’яўляецца Беларускае Асацыяцыя студэнтаў-архітэктараў. Падрыхтоўка вядзецца ўжо напоўніцу. Да ўдзелу запрашаюцца студэнты іншых ВНУ.

П.Грушына

Супрацоўнікі — фірмам, праца — студэнтам

Нядаўна лакальны камітэт "AJESEC" упершыню ў Мінску правёў "Дзень кар'еры". "AJESEC" — не біржа працы і не камерцыйная арганізацыя, гэта міжнародная арганізацыя студэнтаў і маладых спецыялістаў, якія вывучаюць эканоміку. Заснаваная ў 1948 годзе ў Стэкгольме, сёння яна аб'ядноўвае звыш 60 тыс. чалавек з 87 краін свету. Асноўнай мэтай "AJESEC" з'яўляецца ўстанавленне эканамічнага, навуковага і культурнага супрацоўніцтва паміж моладзю краін-членаў асацыяцыі, а таксама падрыхтоўка маладых спецыялістаў у галіне эканомікі, кіравання і фінансаў. Як паведаміў прэзідэнт камітэта Сяргей Карпенка, у праекце "Дня кар'еры" прынялі ўдзел каля 400 студэнтаў розных ВНУ г.Мінска: БДЭУ, БДУ, Інстытута сучасных ведаў, Лінгвістычнага ўніверсітэта, інш. Студэнты і выпускнікі атрымалі вычарпальныя звесткі аб патрабаваннях, якія фірмы прад'яўляюць пры прыняцці на працу. Акрамя таго, яны маглі непасрэдна кантактаваць са спецыялістамі кампаній, дамо-

віцца аб працы, праходжанні практыкі ці далейшым суб'яседванні. Вынікі анкетавання студэнтаў былі занесены ў базу даных, так што ў фірмаў будзе магчымасць карыстацца гэтай інфармацыяй пры адборы патрэбных ім спецыялістаў. У праекце прымалі ўдзел такія вядомыя фірмы, як "Fico", "Wrigley's", "American Business Centre", інш. А генеральным спонсарам праграмы выступіла кампанія "Procter & Gamble". Каля 50 фірм прысутнічалі на "Дні кар'еры" ў якасці назіральнікаў. Адна з іх — "Даміна-тар" — нават узялася спансараваць конкурс студэнцкіх курсавых работ эканамічнай тэматыкі. Большасць прысутных тут фірмаў выказалі жаданне ўдзельнічаць у праекце "Дзень кар'еры-II", які плануецца правесці вясной наступнага года. З аптымізмам глядзяць у будучыню і студэнты, бо калі такія праекты будуць праводзіцца часцей, то студэнты і выпускнікі атрымаюць рэальную магчымасць уладкавацца на працу.

Святлана Шаблінская

Для цябе Школа сучаснага этыкету

Кацярына Вялікая неяк сказала, што чалавек павінен быць уважлівым да сваіх нават самых нязначных учынкаў, таму што навокал куды больш людзей, якія заўважаюць розныя дробязі, чым тых, якія могуць адзначыць сапраўды добрыя справы. Гэта выказанне справядлівае і сёння. Ёсць шмат людзей, што ў час размовы хутчэй адзначаць не разумныя думкі і прапановы, а няправільнае вымаўленне слоў, нейкія промахі ў этыкеце. Можна, вядома, не звяртаць на гэта ўвагі, але куды лепш паглядзець за сабой. Добрае выхаванне яшчэ нікому не прыносіла шкоды. Таму, калі вы хочаце дасканала авалодаць вытанчанымі манерамі і нормамі сучаснага еўрапейскага этыкету, то самым разумным рашэннем тут будзе звярнуцца ў школу сучаснага этыкету, якая знаходзіцца ў Траецкім прадмесці, 7а.

Па словах дырэктара Людмілы Каташынскай, школа працуе з верасня гэтага года і цяпер

тут праходзіць ўжо 2-гі цикл заняткаў. Экспрэс-курсы складаюцца з пяці тэатрылізаваных заняткаў, праходзяць 1 раз у тыдзень, па пятніцах, з 16-00 да 19-00, і каштуюць усяго толькі 90 тысяч рублёў. Тут можна навучыцца таму, як

правільна весці дзелавыя перамовы, сустракаць у сваім офісе калег і партнёраў, абмяркоўваць і заключаць розныя дагаворы, як вымавіць першую фразу і задаць пытанне, як зайсці і выйсці з транспарту, як трэба быць апранутым у

Коротка

•З 29 лістапада гэтага года адбудзецца чарговы заезд у санаторый-прафілакторый БДУ. Для тых, хто збіраецца адпачыць менавіта ў гэты заезд, — прыемны

сюрприз: іх зноў чакае трохразовае харчаванне пры тым, што кошт пачатку застаўся ранейшым — 100 тысяч рублёў, але адбудзецца гэта за кошт змяншэння колькасці дзён знаходжання з 24 да 21.

тым ці іншым выпадку і г.д. Бо этыкет — паняцце шматграннае. Службовы, дзелавы, свецкі, нават сямейны этыкет — неабходна кожнаму нормы паводзін, якія дапамогуць лёгка і камфортна адчуваць сябе ў самых розных сітуацыях. А часам адзін погляд, жэст ці нават няправільна пададзены кубак кавы могуць адыграць сваю ролю ў выніковым рашэнні вашых калег.

А яшчэ тут можна навучыцца раскаванасці ў зносінах з другімі людзьмі, набыць упэўненасць у сябе і, вядома, новых сяброў. Дарэчы, сярод слухачоў курсаў шмат студэнтаў. Мабыць, таму, што набытыя тут веды і салонныя зносіны няк нельга параўноўваць з вычитаным з кніжак альбо часопісаў. Па заканчэнні ж курсаў слухач мае права стаць членам ствараемага на аснове гэтай школы элітнага артыкула.

Святлана Шаблінская

Палажэнне аб афармленні кантрактаў з замежнымі грамадзянамі на навучанне ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце

1. Кантракт адзінага зацверджанага ўзору на навучанне замежнага грамадзяніна ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце заключаецца з замежным навучэнцам з аднаго боку і дэканам факультэта (загадчыкам агульнаўніверсітэцкай кафедры) з другога. Візіруецца ва ўпраўленні па міжнародных сувязях, бухгалтэры і ўступае ў сілу пасля яго падпісання рэктарам (першым прарэктарам). Кантракт падпісваецца ў пяці экзэмплярах: 1 — навучэнцу, 1 — дэканату (кафедры), 1 — упраўленню па міжнародных сувязях, 1 — бухгалтэры, 1 — у асабістую справу замежнага навучэнца. Заключаны кантракт у абавязковым парадку рэгіструецца ў спецыяльным журнале, які знаходзіцца ва ўпраўленні па міжнародных сувязях.

2. Для заключэння кантракта замежнаму навучэнцу неабходна прадставіць наступныя дакументы:

А. Для кандыдата ў студэнты:

- пашпарт з адзнакай аб рэгістрацыі АВІР УУС Мінгарвыканкома (для тых, хто навучаўся раней у г.Мінску ці прыбыў у Беларусь па прыватных, службовых, дзелавых, турыстычных візах),
- або пашпарт і ўяздную візу ў Рэспубліку Беларусь з адзнакай "на вучобу" (для

грамадзянаў, якія прыехалі з-за мяжы),

— або пашпарт з адзнакай АВІР УУС горада СНД "выбыў на вучобу ў горад Мінск" (для замежных грамадзян, якія прыбылі ў г.Мінск для працягу навучання з гарадоў СНД),

— дакумент аб сярэдняй адукацыі ці яго копія, завераная натарыяльна, з перакладам на беларускую (рускую) мову,

— медыцынская даведка аб стане здароўя і даведка аб выніках аналізу на СНІД,

— аўтабіяграфія з перакладам на рускую (беларускую) мову.

В. Для кандыдата ў аспірантуру ці стажыроўку:

— пашпарт, адзнака аб рэгістрацыі пашпарта ў Мінску ці віза на знаходжанне ў Мінску (гасцвая, прыватная, дзелавая) з адзнакай аб рэгістрацыі ў органах АВІР,

— дакументы аб вышэйшай адукацыі (ступень магістра) альбо іх копіі, завераныя натарыяльна, з перакладам на беларускую (рускую) мову,

— медыцынскія дакументы,

— лісток па ўліку кадраў,

— заява з візай дэкана, назуковага кіраўніка.

3. З кандыдатам на вучобу дэкан праводзіць суб'яседванне і вызначае

ўзровень падрыхтоўкі і мэтазгоднасць заключэння кантракта.

4. Дэкан факультэта (загадчык кафедры) і навучэнец абмяркоўваюць суму кампенсацыі за адзін навучальны год. Ніжняя мяжа кампенсацыі ўстанаўліваецца рэктарам і складае на 1 верасня 1995 года:

— для студэнтаў гуманітарных факультэтаў — 1300 долараў ЗША ў год,

— для студэнтаў юрыдычнага і прыродазнаўчых факультэтаў, аддзялення міжнародных зносінаў, аддзялення міжнародных эканамічных зносінаў — 1500 долараў ЗША ў год,

— для аспірантаў, дактарантаў прыродазнаўчых факультэтаў, юрыдычнага факультэта, аддзялення міжнародных зносінаў — 2000 долараў ЗША ў год,

— для аспірантаў, дактарантаў гуманітарных факультэтаў — 1800 долараў ЗША ў год,

— для аспірантаў-завочнікаў — 400 долараў ЗША ў год (з разліку 200 долараў ЗША ў месяц),

— для студэнтаў-завочнікаў (другая вышэйшая адукацыя) — 850 долараў ЗША ў год,

— для стажораў прыродазнаўчых факультэтаў — 200 долараў ЗША ў месяц,

— для стажораў гуманітарных факультэтаў — 180 долараў ЗША ў месяц,

— для стажораў рускай мовы — 80 долараў ЗША ў месяц.

5. Кошт навучання можа быць зменшаны ў выпадку адначасовага заключэння кантракта з групай замежных грамадзян, накіраваных у Беларускай дзяржаўнай універсітэце замежнымі арганізацыямі, фірмамі, ВНУ-партнёрамі.

6. У якасці аплаты за навучанне навучэнец можа паставіць абсталяванне, неабходнае ўніверсітэту. Пытанне аб заключэнні кантракта на пастаўку абсталявання папярэдне ўзгадняецца з рэктарам (першым прарэктарам). Адказнасць за пастаўку на баланс набытага па кантракту абсталявання нясе дэкан факультэта (загадчык агульнаўніверсітэцкай кафедры).

7. У якасці аплаты па кантракту з боку замежнага навучэнца можа быць прынятае яго садзейнічанне Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту пры правядзенні заняткаў, кансультацый па замежных мовах, гісторыі і г.д.

8. Аплата па кантракту ўносіцца за адзін навучальны год ці ўвесь тэрмін навучання да пачатку вучобы. Пытанне аб змяненні тэрміну і парадку аплаты вырашаецца рэктарам (першым прарэктарам) на падставе заявы навучэнца і

здадніцтва факультэта.

9. Перад пачаткам вучобы факультэт, аддзел аспірантуры рыхтуюць загад аб залічэнні замежнага грамадзяніна ў БДУ пры наяўнасці медыцынскай даведкі, выдадзенай 33-й паліклінічнай горада Мінска і квітанцыі аб аплаце (для тых, хто паступае на кантрактнай аснове). Копія загаду перадаецца ў абавязковым парадку ва ўпраўленне па міжнародных сувязях для далейшай рэгістрацыі замежнага грамадзяніна ў АВІР, падрыхтоўкі дакументаў на прапіску па месцы пражывання.

10. У тыднёвы тэрмін пасля пачатку вучобы факультэт, аддзел аспірантуры забяспечваюць праходжанне штогадовага медыцынскага агляду замежных навучэнцаў. Замежны грамадзянін, які паступае на вучобу ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце, абавязаны аформіць медыцынскую страхоўку.

11. Замежнаму грамадзяніну прадастаўляецца месца ў інтэрнаце з ліку месцаў, выдзеленых факультэту, аддзелу аспірантуры, упраўленню па міжнародных сувязях. Замежныя навучэнцы атрымваюць пражыванне ў інтэрнаце па нормах, устаноўленых для навучэнцаў-грамадзян Рэспублікі Беларусь. Замежныя навучэнцы можа быць вызвалены ад апла-

ты за інтэрнат, калі гэта агаворана ў кантракце або адпаведных пагадненнях.

12. Пры скасаванні кантракта сума, унесена навучэнцам, не вяртаецца.

13. Стыпендыя навучэнца-кантрактніка не выплачваецца.

14. У завочную аспірантуру могуць прымацца толькі замежныя навучэнцы, якія ў дастатковай меры валодаюць рускай (беларускай) мовай.

Універсітэт не нясе адказнасці за дадатковыя выдаткі на размяшчэнне аспірантаў-завочнікаў у інтэрнаце.

Рэгістрацыя пашпартаў і прапіска на час заняткаў замежных аспірантаў-завочнікаў ажыццяўляецца на тэрмін не большы за два месяцы ў год, калі іншае не агаворана ў кантракце.

15. Для ўзмацнення зацікаўленасці факультэтаў у навучанні замежных навучэнцаў факультэты маюць права выкарыстоўваць да 50% валютнай выручкі, атрыманай па кантракту, на закупку абсталявання, камандзіраванне супрацоўнікаў за мяжу.

16. Па рашэнню Савета БДУ для замежных навучэнцаў, якія паказалі выдатныя вынікі, прадастаўляецца магчымасць навучання ў аспірантуры на льготных умовах, прадугледжаных для грамадзян Рэспублікі Беларусь.

Крайні злева -- Уладзімір Пучынскі-Пірог, ужо знаёмы чытачам нашай газеты. Справа ад фотаздымка -- ягоня "апірагізмы"

•Такое мог прыдумаць толькі сапраўдны сябар:

Я паверыць Пірагу
Не пажадаў бы і ворагу.
Такое прыдумаў толькі сапраўдны сябар. У ліпені 94-га года.

•Памятаеце час, калі цяжка было знайсці ў крамах яйкі? То было маральнае падзенне курэй. Яны, як і людзі, перасталі клапаціцца пра нашчадкаў, аб прадаўжэнні роду. Таму...

Апошнім часам праведена зь імі вялікая растлумачальная работа, — і як поўна ў крамах, а курэй — усё-роўна мала; неабходна тэрмінова правесці растлумачальную работу сярод людзей...

•Размаўляем з Аленай Сярко пра вядомы эстрадны калектыў:
— Гэтыя хлопчыкі... не вядома якога полу... (Хто здагадаўся, пра каго?..)

•У размове зь дзяўчынаю выказаўся:
— Я буду глядзець на Вас заплюшчанымі вачыма.

О гэтае каханьне...

Чаго толькі ня зробіш.

•Са Зьміцерам Дзядзенкам вырашаем, што неабходна памяняць кампрамат на кантрамаркі. З каго пачаць?

•Сябры мае, запомніце на ўсё жыццё: як важна мець сапраўднага сябра, на якога ў цяжкую хвіліну можна "наехаць"...

•"Ягоня маленькія белабрысыя вочкі сталі адразу па шэсьць капеек," — казаў В. пра свайго знаёмага.

•Спявачка Анжаліка Худзік, цалуючы сваю дачку Алу, прызнаецца: "Я хутка зубы зламаю, любячы сваё дзіця..."

•З Тацьцянай Пяхотай "дагаварыліся":
— Праўда, якая коле вока...
— ... і рэжа слых...

•Крышачку тэалагічных вынаходстваў. Тацьцяна Грынок дзеліцца ўражаньнямі пра лекцыю, на якой расказвалі, "як Адама і Еву спакусіў д'ябал і як яны ўку-

сілі яблык".

А Наталья Навумчык мела гонар чуць ад прапагандніка-місіянера, што "Адама і Еву спакусалі забароненай садавінаю".

Та-ак, няма мяжы навуковаму самаўдасканаленьню...

•У перадачы пра вайскоўцаў у Кобрыне 20 верасня гэтага года казалі: "Ваенныя людзі будуць увесь час жыць у гэтым вайсковым гарадку, ваенныя людзі будуць увесь час харчавацца гэтай вадою." Размова ішла пра блугую пітную ваду ў кватэрах...

•Вуліца Петруса і Воўкі.

•Надыдзе гой час: будзем "Hershі" лапцямі хлябаць!

•Пісьменьнік Э.Е. катэгарычны: "Жаночыя ногі — прыгожыя ногі. Усё астатняе — сродак перамяшчэння".

•"Анкл-банк" — надзейны банк старога Афрыканскага кантынента!

•На ўрачыстасці з на-

годы 60-годзьдзя музычнага ліцэя адзін віншавальнік выказаўся наступным чынам:

— Я прыстасоўваюся да ўсіх пажаданьняў, што прагучалі тут раней.

•Яшчэ адна разумная мысьля:

— Ня бойцеся сказаць падонку, што ён падонак. Бойцеся, што ён усё ж зразумее...

•Дыктар радыё аб'яўляе: "Ну вось, вы слухалі песьні беларускіх кампазітараў. А зараз паслухаем музыку."

•Дыялог:

— Як вам думаецца?
— Дзякую, пакуль ня скарджуся. Псыхіятру.

...

Ну й хопіць на сеньня. Як любіць запрашаць той самы Зьміцер Дзядзенка, будзеце праходзіць міма — праходзьце.

Фестывалі

Стагоддзе кінематографа

Выклікаўшы шмат рознабаковых водгукў, адшумеў восеньскі кінафестываль "Лістапад — 95". Без перабольшаньня можна сказаць, што ён нікога не пакінуў аб'якавым: ні кінакрытыкаў, ні журналістаў, ні глядачоў.

Стагоддзе кіно — стагоддзе прыдуманай рэчаіснасці — сыходзіць у мінулае. А што застаецца з чалавекам? Мы сустрэліся з Вольгай Смалюгавай і Яўгенам Блізніком — памочнікамі арганізатараў фестывалю (памятаеце спрытных дзяўчынак і хлапчукоў у бэльгах футбалках з эмблемамі фестывалю), каб паразмаўляць з імі.

— Якую ролю вы выконвалі на фестывалі?

Жэня:

— Кожны з нас выконваў пэўную функцыю. Я сустрэкаў усіх прыезджых і рассяляў іх у гатэлі "Беларусь". Гэта было асноўнае заданне, а так увогуле мы ўсе выконвалі работу аднаго. Вось, напрыклад, Вольга была гандлёвым агентам і, сустрэкаючыся з глядачамі, якія прыйшлі на фестываль, прадавала ім нашы сувеніры.

Оля:

— Адначасова я займалася арганізацыяй сустрэч, якія праходзілі ў актавай зале БДУ, з акцёрамі і рэжысёрамі, што прыехалі да нас на фестываль. Трэба сказаць, што гэта было вельмі цікава. Людзі ўсе яны цудоўныя, і сустрэчы з імі дастаўлялі мне аг-

ромнае задавальненне.

— Галоўнае — гэта зносіны з людзьмі. Хто зробіў на вас большае ўражанне?

Оля:

— Напэўна, найбольш яскрава запомніўся Андрэй Чарных, рэжысёр карціны "Сакрэт вінаробства". Карціна цудоўная, а чалавек ён яшчэ больш цудоўны. На працягу ўсяго фестывалю лейтматывам у нас гучала мелодыя Гершвіна (вы яе маглі пачуць на адкрышці), потым яна неаднаразова гучала ў выкананні Андрэя Чарных — ён выдатна грае на фартэпіяна, спявае.

Жэня:

— Мне запомнілася сустрэча з Дзмітрыем Астраханам. Я паглядзеў яго фільм, і мы з ім шмат гаварылі, спрачаліся аб мастацтве. Недзе нашыя погляды судакраналіся, недзе разыходзіліся, але гэта было ў рамках мастацтва. Мы зразумелі аднаго, бо ён лічыць асноўнай мэтай мастацтва ўздзеянне на эмацыянальны стан глядача. Гэта сапраўды можа быць адной з найбольш важных мэтай мастацтва і кіно ў асаблівасці. З ім вельмі цікава гаварыць, таму што Дзмітрый не толькі рэжысёр кіно, але і тэатра. Я пытаўся аб стане тэатраў і спектакляў у Санкт-Пецярбургу (сам ён адтуль), аб рэжысёрах. Мы ж, на жаль, не маем магчымасці пабываць там, папрысутнічаць на спектаклях. І толькі праз такіх людзей атрымліваем інфармацыю.

— Вы ўспрымалі фільмы як глядачы ці як прафесіяналы?

Жэня:

— Паколькі мы вучыліся на рэжысуры, то і кіно, і спектаклі ўспрымаем як рэжысёры, а не глядачы. У нас ужо ёсць прафесійны падыход.

Оля:

— Гэта ўсё-ткі фестываль для глядачоў, і таму сам ацэньваеш як прафесіянал, а пры дапамозе тых, хто сядзіць побач, — як глядач.

Жэня:

— Думку глядача не ўлічваць нельга, бо кіно робіцца для глядача.

— Ці вярнуў фестываль глядачоў у глядзельныя залы?

Жэня:

— Скончыўся час, калі глядач не хадзіў у кіно, пачынаецца пара адраджэння, залы запаўняюцца. Фестываль паказаў высака якаснае, добрае кіно для ўсіх.

— Вы ўдзельнічалі пры падліку галасоў. Ці часта супадала думка глядачоў і журы?

Оля:

— Не, гэта бывала рэдка. Адзіная карціна — "Жыццё іс юнага акардэаніста" Сатабалды Нарымбетава.

— Ці патрэбны такія фестывалі?

Оля:

— Гэта своеасабліва школа, з якой можна атрымаць шмат разнастайнай інфармацыі.

Жэня:

— Хай на гэтае пытанне адкажуць глядачы.

П.Грушына

Курсавая работа (памятка студэнту)

1. Як выбіраць тэму курсавой работы.

Гэта найбольш распаўсюджаная памылка. Выбіраць трэба не тэму, а кіраўніка. Як назваць работу — гэта зусім іншая справа. Лепш за ўсё браць назвы абстрактныя, напрыклад: "Роля прыроды ў творчых Пракопія Кесарыйскага", "Іван Грозны і Хрыстафор Калумб", "Скрыты сэнс у археалагічных раскопках БДУ" і г.д.

2. Як рыхтавацца да курсавой работы.

Пакапайцеся ў бібліятэках

і напішыце доўгі спіс кніг па патрэбнаму пытанню. Зразумела, чытаць кнігі не трэба, інакш вы такога панавісваеце...

3. Як пісаць курсавую работу.

Уступ можа быць аб чым пажадаеце. Але не перастарайцеся. Калі работа называецца "Роля прыроды...", то не трэба пісаць аб заваяванні Сібіры Ермаком. Гэта дарэчы і ў "Іване Грозным і Хрыстафоры Калумбе".

Асноўная частка пішашца так, каб яе ніхто не мог зразу-

мець, уключаючы вас саміх. Напрыклад, можна сказаць, што Іван Грозны сустрэкаўся з Хрыстафорам Калумбам на Куліковым полі. Пішашца гэта так: "Даследаванні рукапісаў (глядзі вышэй) паказваюць, што з прычыны (глядзі ніжэй) акалічнасцей сустрэчы, якая, па сцвярджэннях гісторыкаў (глядзі на адвароце) была арганізавана з..." і г.д. Паспех гарантаваны.

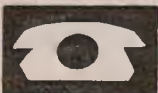
"Наша жыццё"
(Насценгазета IV курса аддзялення гісторыі). З архіва рэдакцыі. 1975 год.

Экзаменацыйныя парады: Студэнту Экзаменатару

1. Будзь стрыманым. Калі атрымаў "здавальняюча", не кідайся экзаменатару на шыю. Падумай, што будзеш рабіць, калі атрымаеш "добра".
2. Будзь самакрытычным. Апраўдваючыся, не гавары: "Гэта мы не праходзілі". Лепш скажы: "У маіх канспектах гэтага няма".
3. Будзь ветлівым. Калі экзаменатар сам адказвае на ўласнае пытанне, не перапыняй яго фразамі накшталт: "Але, я гэтак жа думаю".
4. Будзь тактоўным. Не раздражняй экзаменатара пагрозай прыйсці яшчэ раз. Гэта так жа непрыстойна, як самому напрошвацца ў госці.
5. Будзь аптымістам. Калі ты прыйшоў здаваць фізіку, а высветлілася, што сёння — экзамен па хіміі, не кідайся ў роспач. Усё наперадзе: і экзамен па фізіцы, і пераэкзаменаўка па хіміі.

1. Будзьце аб'ектыўнымі. Калі студэнт цытуе вашы навуковыя працы, але не чуў пра Дарвіна, не думайце пра Дарвіна дрэнна.
2. Будзьце велікадушнымі. Калі студэнт назваў Феербаха Каем Юліем, не паводзьце сябе так, быццам вы Феербах і Цэзар у адной асобе.
3. Не будзьце самаўпэўненымі. Памятайце, што дакладна ацаніць веды можа толькі вылічальную машыну.
4. Будзьце ласкавымі. Калі студэнт хоча ўзяць трэці білет, не забудзьце сказаць яму: "Калі ласка!"
5. Будзьце стрыманымі. Не гаварыце студэнтам: "Я б на вашым месцы..." Калі вы былі на гэтым месцы, вам маглі б гаварыць тое ж самае.

З архіва рэдакцыі. 1978 год.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Заснавальнік газеты - рэктарат Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

Мінская паліграфічная фабрыка "Чырвоная змена" МВПА імя Я.Коласа. 220079, г. Мінск, 1-ы Загарадны зав., 3.

Газета падпісана ў друку ў 12.00.

30 лістапада
Зак 664.

Т. 1000 экз.

220080, Мінск-80,
Універсітэцкі гарадок,
вул. Бабруйская, 9,
паверх 4, пакоі 411-412,
тэлефон 206827.

В.а. рэдактара
Т.М. Казак